

Raad voor Rechtsbijstand

Vestiging 's-Hertogenbosch

Bezoekadres • Magistratenlaan 174 • 4^e verdieping • 's-Hertogenbosch

Postadres • Postbus 70503 • 5201 CD 's-Hertogenbosch

Tel. +31 (0)88 - 787 10 00

www.rvr.org

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

Per e-mail:

Datum: 19 mei 2025
Onderwerp: Conceptwetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (BAZ)

Behandeld door:
Telefoonnummer:
E-mail:

Geachte heer Van Hijum,

Vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de Raad voor de Rechtsbijstand (hierna: Raad) de vraag gekregen of het wetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (BAZ) gevolgen heeft voor de gesubsidieerde rechtsbijstand. De beoogde datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel is na 1 januari 2030. De Raad heeft op 23 april jl. een e-mail vanuit het ministerie van SWZ ontvangen omdat naar aanleiding van kritische uitvoeringstoetsen van het UWV en Belastingdienst een wijziging is doorgevoerd. De wijziging houdt in dat er sprake is van een langere wachttijd voordat er recht op uitkering ontstaan (2 jaar i.p.v. 1 jaar).

Bijgaand ontvangt u de reactie van de Raad op het wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel ziet op een verplichte publieke verzekering tegen het risico op inkomensverlies bij arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen. Het wetsvoorstel heeft als doel om enerzijds een adequate inkomensvoorziening in het geval van arbeidsongeschiktheid te bieden aan zelfstandigen. Anderzijds heeft het wetsvoorstel als doel dat zelfstandigen hun arbeidsongeschiktheidsrisico's indekken, waardoor concurrentie op arbeidsvoorwaarden en het gebruik van algemene voorzieningen wordt beperkt en er een gelijk speelveld wordt gecreëerd tussen zelfstandigen onderling en tussen werknemers en zelfstandigen.

Onder zelfstandigen in dit wetsvoorstel wordt verstaan: diegene die winst uit onderneming voor de inkomstenbelasting geniet (zogenaamd IB-onderneming). Deze groep wordt van rechtswege verplicht verzekerd voor de publieke arbeidsongeschiktheidsverzekering, zonder dat zij daar zelf toe actie hoeven te ondernemen. Zelfstandigen hebben de mogelijkheid om uit de publieke verzekering te stappen, ook wel de opt-out genoemd. Wel dient dan zelfstandig actief een keuze te worden gemaakt voor een private verzekering met bijbehorende dekking en polisvoorwaarden.

De regeling wordt uitgevoerd door het UWV. De Belastingdienst wordt belast met de premieheffing en -inning voor de publieke verzekering. Op basis van de gegevens over 2021 wordt de verwachte kring van verzekerden in de Memorie van Toelichting op ruim 1,3 miljoen personen geschat. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft aangegeven dat er op dit moment nog geen zicht is op

Raad voor Rechtsbijstand

het verzamelinkomen en vermogen van de doelgroep. Het ministerie gaat ervan uit dat een fors gedeelte van de zelfstandigen die in beroep/hoger beroep gaan niet voor een toevoeging in aanmerking komt vanwege een te hoog inkomen/vermogen.

Naar aanleiding van de internetconsultatie is onder andere advies gevraagd aan de Raad voor de Rechtspraak. De Raad voor de Rechtspraak geeft aan dat het wetsvoorstel effect heeft op civiel-, belasting- en bestuursrechtelijke zaken. Voor civiele en belastingzaken wordt geen substantiële impact op de werklust van de Rechtspraak verwacht. De Raad voor de Rechtspraak geeft aan dat als de publiekverzekerde het niet eens is met een besluit van het UWV (bijvoorbeeld waar het gaat om besluiten over het recht op uitkering of de hoogte daarvan) de verzekerde bezwaar dient te maken bij de UWV. Indien de verzekerde het niet eens is met de beslissing van de UWV op het bezwaar dan staat beroep open bij de rechtbanken en hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep. Voor besluiten inzake de premieheffing of -inning door de Belastingdienst geldt dat na een bezwaarprocedure bij de Belastingdienst, beroep openstaat bij de rechtbanken, hoger beroep plaatsvindt bij de gerechtshoven, en cassatie mogelijk is bij de Hoge Raad. Op basis van de kring van verzekerden van 1,3 miljoen personen wordt een grote toename van het bestuursrechtelijke beroepen (ca. 400 structureel) en hoger beroepen (ca. 120 structureel) verwacht. Daarbij maakt de Raad voor de Rechtspraak wel de kanttekening dat de extra beroepen naar waarschijnlijkheid minder complex zijn dan bijvoorbeeld WIA-zaken.

Toevoegbeleid Raad voor Rechtsbijstand

In beginsel wordt bij een bedrijfsmatig c.q. zakelijk rechtsbelang geen toevoeging verstrekt. (artikel 12 lid 2 sub e Wet op de Rechtsbijstand, (hierna: Wrb). Nu er echter sprake is van een zuiver privébelang, hoeft de aanvraag niet te worden getoetst aan artikel 12 lid 2 sub e Wrb.

In het beleid van de Raad is opgenomen dat voor een eerste aanvraag voor een geschil met het UWV over de WAO, WIA of Wajong uitkering een toevoeging verstrekt kan worden voor advies c.q. procedure als er sprake is van voldoende financieel belang en een advocaat noodzakelijk is. De Raad verstrekt een toevoeging voor geschillen die voortvloeien uit arbeidsongeschiktheid onder zaakscode D020. Voor een toevoeging met zaakscode D020 wordt een forfaitaire vergoeding van 10 punten toegekend.¹ Ieder punt staat voor een tijdsbesteding van 1 uur (forfaitair karakter. Een punt bedraagt vanaf 1 januari 2025 € 134,47 exclusief BTW. Een toevoeging wordt verstrekt als het op geld waardeerbaar belang € 500 of meer bedraagt; het financieel belang wordt berekend over een periode van twee jaar. Naast de toevoeging met zaakscode D020, kan ook een Lichte adviestoevoeging (LAT) worden aangevraagd, als wordt verwacht dat over de zaak binnen 3 uur kan worden geadviseerd.

Een toevoeging kan verstrekt worden aan burgers die onvoldoende draagkrachtig zijn en wiens inkomen en vermogen binnen de Wrb-grenzen liggen. Die grenzen liggen in 2025 op een verzamelinkomen van € 33.200 per jaar voor alleenstaanden en € 46.900 voor een gezamenlijke huishouding. De vermogensgrens ligt op € 33.748 per persoon. Uitgegaan wordt van het inkomen en vermogen van 2 jaar voor de aanvraag tot toevoeging (in 2025 is het peiljaar 2023).

Geschatte meerkosten rechtsbijstand

In 2023 was 34,4% van de Nederlandse bevolking Wrb-gerechtigd.² Naar verwachting zullen niet alle zelfstandigen binnen de inkomens- en vermogensgrenzen van de Wrb vallen. De Raad kan uit de huidige cijfers van afgegeven toevoegingen voor zelfstandigen hier geen inschatting van maken.

De Raad voor de Rechtspraak verwacht een structurele toename van 400 beroepen en 120 hoger beroepen per jaar. Het aantal bezwaren heeft de Raad voor de Rechtspraak logischerwijs niet benoemd. Het UWV heeft zich bij de uitvoeringstoets niet uitgelaten over het verwachte aantal bezwaar en beroep. Derhalve is in overleg met het ministerie van SZW uitgegaan van de cijfers van de oude verzekering

¹ In het rapport van de [Commissie van der Meer II - Veranderde tijden - Een redelijk inkomen in een toekomstbestendig stelsel](#) wordt geadviseerd om dit forfait van 10 punten voor D020 te wijzigen naar 9 punten voor D020.

² [Gebruik tweedelijsrechtsbijstand \(advocatuur en mediation\) - Jaarverslag 2024](#)

Raad voor Rechtsbijstand

voor zelfstandigen, de WAZ. De Raad voor de Rechtspraak heeft deze cijfers ook meegenomen in de berekening van zijn werklust. Gemiddeld genomen lag het aantal bezwaarzaken bij de WAZ op 3.000 per jaar. Bij de WAZ werd gewerkt met verschillende arbeidsongeschiktheidsklassen en was daardoor meer bezwaargevoelig, terwijl dit bij het wetsvoorstel BAZ niet van toepassing is. De verwachting is daarom dat het aantal bezwaren bij de BAZ lager liggen dan bij de WAZ. Voor de berekening van de geschatte meerkosten is de Raad uitgegaan van een totaal aantal van 2.000 bezwaren per jaar. De Raad verwacht wel in het eerste jaar een piek te zien in het aantal aanvragen met betrekking tot bezwaar.

De bezwaren, beroepen en hoger beroepen komen daarmee uit op een totaal van 2.520 toevoegingen. Het aantal van 2.520 maal het percentage Wrb-gerechtigd (34,4%) komt uit op een totaal van 867 toevoegingen. Mogelijk ligt het aantal toevoegingen in het eerste jaar wat lager doordat er nog geen hoger beroepen zijn.

867 x 10 = 8.670 punten x € 134,47 (basisbedrag 2025)	= € 1.166.000
867 x administratieve kostenvergoeding € 24,12	= € 21.000
867 x reiskostenvergoeding à € 9,20 (op basis van 40 km)	= € 8.000
21% BTW	= € 251.000 +
<i>Tussentotaal</i>	<i>= € 1.446.000</i>
867 x Eigen Bijdrage gemiddeld € 241	= € 209.000 -
Uitvoeringskosten RvR 867 x € 45,68 per toevoeging	= € 40.000 +
Totaal:	= € 1.277.000

Gelet op het feit dat de zaken naar verwachting minder complex zijn, verwacht de Raad niet dat het punten per zaak omhoog gaat. De beoogde inwerkingtreding van het wetsvoorstel is 1 januari 2030. Echter, de kosten voor de rechtsbijstand van 2030 zijn nog niet bekend. Om die reden is uitgegaan van de kosten in 2025. Naar verwachting is de taak voor de inning eigen bijdrage voor ingang van dit wetsvoorstel bij de Raad belegd. Mogelijk ziet bovenstaande berekening er dan anders uit. Desgewenst kan de Raad voor de invoering van het wetsvoorstel een nieuwe berekening maken van de te verwachten kosten voor rechtsbijstand.

De Raad schat, uitgaande van bovenstaande aantallen zaken, de totale extra kosten voor het afgeven van toevoegingen per jaar in op € 1.277.000.

Met vriendelijke groet,

I.D. Nijboer
Algemeen directeur/ Bestuurder
Raad voor Rechtsbijstand